

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 469/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť R. M., M., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Vojenskej obvodnej prokuratúry v P. v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Pn 95/08 a jej uznesením zo 16. júna 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. M. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2008 faxom doručená sťažnosť R. M., M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorú doplnil predložením originálu 27. augusta 2008. Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením Vojenskej obvodnej prokuratúry v P. (ďalej len „obvodná prokuratúra“) sp. zn. 0 Pn 95/08 zo 16. júna 2008.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že 13. marca 2008 podal obvodnej prokuratúre trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). V oznámení uviedol, že Obvodný lesný úrad v P. (ďalej len „obvodný lesný úrad“) vedie proti nemu konanie o priestupku, a poukázal na to, že súčasťou priestupkového spisu je *«záznam o podaní vysvetlenia podľa § 60 ods. 2 zákona č. 372/1990Zb. z 11. 4. 2007, z ktorého vyplýva, že R. M. policajtovi OO PZ V. dňa 11. 4. 2007 vo veci sp. zn. ORP-P-167/PP-2-2007 podal vysvetlenie, v ktorom uviedol:*

„O zákaze vstupu verejnosti do Tichej a Kôprovej doliny vie, bol o tom informovaný oznamami na tabuliach pred vstupom do dolín, ako aj pracovníkmi SBS. Je si teda vedomý spáchania priestupku vstupom do Kôprovej doliny, avšak podľa jeho názoru tým, že svojou prítomnosťou zabraňuje páchaniu trestného činu poškodzovania prírody zo strany pracovníkov spracujúcich kalamitné drevo v danej lokalite, bráni vyšší spoločenský záujem a teda jeho protiprávne konanie je zanedbateľné.“».

V trestnom oznámení sťažovateľ taktiež uviedol, že v spise obvodného lesného úradu sa nachádzajú aj dve správy o výsledku objasňovania priestupkov Obvodného oddelenia Policajného zboru V., a to z 29. apríla 2007 pod sp. zn. ORP-P-194/PP-2-2007 a zo 7. mája 2007 pod sp. zn. ORP-P-350/PP-2-2007. Súčasťou týchto správ sú záznamy o podaní vysvetlenia, v ktorých mal sťažovateľ uviesť, že 18. apríla 2007 prišiel do Tichej doliny, resp. 26. apríla 2007 do Tichej a Kôprovej doliny z dôvodov, ktoré sú v týchto záznamoch uvedené, a ďalej že *„O zákaze vstupu verejnosti do Tichej a Kôprovej doliny vie, bol o tom informovaný oznamami na tabuliach pred vstupom do dolín, ako aj pracovníkmi SBS. Je si teda vedomý spáchania priestupku vstupom do Kôprovej [resp. „Tichej“] doliny, avšak podľa jeho názoru tým, že svojou prítomnosťou zabraňuje páchaniu trestného činu poškodzovania prírody zo strany pracovníkov spracujúcich kalamitné drevo v danej lokalite, bráni vyšší spoločenský záujem a teda jeho protiprávne konanie je zanedbateľné.“*.

Sťažovateľ v trestnom oznámení vyhlásil, že vysvetlenia s týmto obsahom nikdy nepodal, a preto je podľa jeho názoru zrejmé, že *„osoby, ktoré spísali záznamy o podaní*

vysvetlenia obsahujúce vysvetlenia s obsahom, ktoré on nikdy neposkytol, zneužili právomoc verejného činiteľa v úmysle privodiť priestupkové konanie jemu. Tento záver vyplýva aj zo skutočnosti, že uvedené záznamy boli predložené ako súčasť správy o objasňovaní priestupku Obvodnému lesnému úradu v P. “.

Vyšetrovateľ Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, odboru inšpekčnej služby, sekcie kontroly a inšpekčnej služby (ďalej len „vyšetrovateľ“) ako orgán verejnej moci príslušný vo veci konat' uznesením ČVS: SKIS-72/IS-4-SV-2008 z 30. apríla 2008 podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vec podozrenia z prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona odmietol. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu 26. mája 2008 sťažnosť, ktorú doplnil 2. júna 2008 a v ktorej poukázal na to, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplýva zistenie, že predmetné vysvetlenie podal a že by pri jeho podávaní bol poučený podľa príslušných ustanovení zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov o možnosti odmietnuť podanie vysvetlenia, ak by tým jemu alebo osobám blízkym hrozilo nebezpečenstvo postihu za priestupok. Obvodná prokuratúra uznesením sp. zn. 0 Pn 95/08 zo 16. júna 2008 sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietla.

Podľa názoru sťažovateľa obvodná prokuratúra takýmto postupom a rozhodnutím porušila jeho základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a základné právo odoprieť výpoveď v prípade nebezpečenstva privodenia trestného stíhania zaručené v čl. 47 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ v súvislosti s tým uvádza: *„Postup vojenskej obvodnej prokuratúry, ktorá svojim uznesením o zamietnutí sťažnosti neodstránila nezákonnosť postupu vyšetrovateľa PZ vyplýva predovšetkým z toho, že bez ohľadu na ustanovenia právnych predpisov a to predovšetkým § 58 ods. 1 zákona o priestupkoch, jeho § 60 ods. 1, § 56 ods. 2 sa nezaoberala skutočnosťou, že sťažovateľ vysvetlenia, ktoré sú obsahom jeho priestupkového spisu uvedené v záznamoch vyhotovených policajtni OO PZ v P. nikdy nepodal. Tieto sú ako dôkazy usvedčujúce sťažovateľa pripojené k správam o objasňovaní priestupku.*

Prokuratúra naopak konštatuje konanie a správanie sťažovateľa, pričom absolútne ponecháva bokom otázku protiprávnosti postupu policajtov Obvodného oddelenia PZ v P. pri vyhotovovaní napadnutých záznamov a skutočnosť, že protiprávnosť tohto konania napĺňa pojmové znaky trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa.“

Sťažovateľ tiež poukázal, že 13. marca 2008 podala trestné oznámenie rovnakého obsahu obvodnej prokuratúre aj Mgr. Z. P. Vyšetrovateľ jej trestné oznámenie odmietol uznesením podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku zo 16. mája 2008. Na základe sťažnosti obvodná prokuratúra uznesením sp. zn. 0 Pn 97/08 zo 6. augusta 2008 uznesenie vyšetrovateľa zo 16. mája 2008 zrušila a uložila vyšetrovateľovi, aby vo veci znovu konal a rozhodol. V odôvodnení uznesenia uviedla, že vo veci treba začať trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku.

V sťažnosti sa ďalej uvádza: „Sťažovateľ si je vedomý toho, že nie je právom žiadnej fyzickej a právnickej osoby, aby sa na základe každého jej trestného oznámenia začalo trestné konanie, ktoré sa skončí odsúdením osoby označenej ako páchatel' trestného činu. Ak však určité konanie Trestný zákon označuje ako trestný čin a sťažovateľ tieto skutočnosti oznámil, potom zákonu zodpovedajúcim postupom orgánu činným v trestnom konaní je len taký postup, ktorým orgány činné v trestnom konaní alebo začnú trestné konanie pre uvedený trestný čin alebo rozhodnú nezačať trestné stíhanie, pričom pre takýto postup uvedú zákonné dôvody.

V sťažovateľovej veci orgány činné v trestnom konaní takto nepostupovali. ...

Sťažovateľ vidí porušenie svojich namietaných práv aj takým postupom vyšetrovateľa PZ, keď v predprocesnom štádiu zhromažďoval a hodnotil dôkazy. Vyplýva to tak z uznesenia vyšetrovateľa, ako aj z napadnutého uznesenia vojenskej obvodnej prokuratúry. Naposledy spomínané uznesenie sa odvoláva na spisový materiál PZ vo V. a stanovisko Štátnych lesov T. zo dňa 24. 4. 2008.

Takýto postup je však v rozpore s právami poškodeného zakotvenými v Trestnom poriadku, podľa ktorých má poškodený právo robiť návrhy na vykonanie dôkazov alebo ich doplnenie, predkladať dôkazy, nazerať do nich, preštudovať ich.

V predprocesnom štádiu poškodený žiadne tieto práva nemá. ...

Trestné konanie je konaním pred iným orgánom podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, v ktorom má sťažovateľ ako poškodený trestným činom práva, ktoré ovplyvňujú priebeh trestného konania, má právo navrhnovať dôkazy, podávať opravné prostriedky, uplatňovať si právo na náhradu škody. Všetky tieto práva mu boli odňaté.“

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, a právo odoprieť výpoveď v prípade nebezpečenstva privedenia trestného stihania podľa článku 47 ods. 1 Ústavy SR bolo postupom a uznesením Vojenskej obvodnej prokuratúry v P. sp. zn. 0 Pn 95/08 zo dňa 16. 6. 2008, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Vojenskej obvodnej prokuratúry v P. sp. zn. 0 Pn 95/08 zo dňa 16. 6. 2008 a vracia jej vec na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Vojenskej obvodnej prokuratúre v P. pokračovať v porušovaní namietaných právach sťažovateľa.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 1 ústavy každý má právo odprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 1 ústavy uznesením obvodnej prokuratúry o zamietnutí sťažnosti sp. zn. 0 Pn 95/08 zo 16. júna 2008. Ústavný súd sa na predbežnom prerokovaní sťažnosti najskôr zaoberal posúdením, či sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpал všetky účinné právne prostriedky, ktoré má k dispozícii na ochranu svojich práv.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpал opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa ustanovenia § 33 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný vybaviť podnet do dvoch mesiacov od jeho podania. V odôvodnených prípadoch rozhodne o predĺžení tejto lehoty bezprostredne nadriadený prokurátor.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre).

Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo (§ 35 ods. 2 zákona o prokuratúre).

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

Podľa svojej doterajšej judikatúry ústavný súd považuje podnet podľa § 31 zákona o prokuratúre a opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre za účinný prostriedok

ochrany základných práv vrátane tých, ktoré uplatnil sťažovateľ (IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05).

Ústavný súd aj v predchádzajúcich konaniach vyslovil právny názor, že vynechanie tohto prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosť, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (m. m. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05).

Z uvedeného vyplýva, že zákon o prokuratúre poskytuje sťažovateľovi prostriedok nápravy – podnet a opakovaný podnet, ktorým sa môže domáhať preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia obvodnej prokuratúry v predmetnej veci. Uvedený právny prostriedok umožňuje sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc nadriadeného prokurátora záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci, ak by dospel k záveru, že označené rozhodnutie obvodnej prokuratúry, prípadne postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bol v rozpore so zákonom.

Z obsahu sťažnosti ani z jej príloh nevyplýva, že sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu využil podanie podnetu podľa zákona o prokuratúre. Vzhľadom na to, že je v právomoci orgánov prokuratúry, aby preskúmali postup a rozhodnutie obvodnej prokuratúry, a že sťažovateľ nepreukázal, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu sa na orgány prokuratúry obrátil s podnetom a opakovaným podnetom, ústavný súd jeho sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 25 ods. 2 a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2008